

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 118/02-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2002 prerokoval sťažnosť I. K., bytom Z., zastúpeného advokátom JUDr. J. K., Advokátska kancelária, Z., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného ustanovením čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Rimavskej Sobote v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 210/98 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo I. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Rimavská Sobota vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 210/98 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júna 2002 doručená sťažnosť I. K., bytom Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. K., Advokátska kancelária, Z., vo veci porušenia základného

práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) v konaní o jeho veci (náhrada škody spôsobenej dopravnou nehodou) vedenej pod sp. zn. 6 C 210/98.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 118/02-12 z 21. augusta 2002 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť na konanie.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatej sťažnosti (ďalej len „sťažnosť“) písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, vyjadrením č. Spr. 756/2002 z 23. septembra 2002 a sťažovateľ, zastúpený svojím právnym zástupcom, stanoviskom z 18. októbra 2002.

Okresný súd vo vyjadrení podal chronológiu („faktografiu“) svojich úkonov a k opodstatnenosti prijatej sťažnosti konštatoval, že „neobstojí tvrdenie právneho zástupcu navrhovateľa o tom, že by súd bol nečinný voči znalcovi, pretože tohto sústavne urgoval za účelom zaslania znaleckého posudku a ukladal mu aj poriadkové pokuty v zmysle § 53 O. s. p.“ Taktiež uviedol, že „neefektívnym a nehospodárnym by bolo v tomto štádiu pribrať iného znalca, ktorý by sa musel oboznámiť s celým spisom, čím by došlo k ďalším prietahom v konaní“.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu označenom ako „Doplnenie a vyjadrenie k ústavnej sťažnosti podľa článku 127 Ústavy Slovenskej republiky“ konštatoval, že „s prihliadnutím na opísané skutkové okolnosti a právne zistenia máme za to, že konanie vo veci 6 C 210/98 vedené pred Okresným súdom v Rimavskej Sobote jednak v prvej etape konania (do vynesenia rozsudku vo veci) a jednak v druhej etape konania (t. j. po rozhodnutí o odvolaní navrhovateľa na Krajskom súde v Banskej Bystrici a vrátení veci na ďalšie konanie)

nesie známky zbytočných prietáhov v konaní spôsobených jednak nečinnosťou súdu voči znalcovi a jednak neefektívnym postupom voči znalcovi“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ podal podaním z 12. októbra 1998 okresnému súdu žalobu o zaplatenie sumy 154 920 Sk ako náhrady škody vzniknutej v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej hospodárskym zvierat'om žalovaných.

Po vykonaní prípravných úkonov prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 16. marca 1999 za prítomnosti účastníkov konania, ich právnych zástupcov a predvolaných svedkov. Na návrh právneho zástupcu sťažovateľa bolo pojednávanie odročené za účelom predvolania a vypočutia ďalších svedkov dopravnej nehody.

Na ďalšom pojednávaní, ktoré sa konalo 13. apríla 1999, boli vypočutí ďalší svedkovia, ako aj manželka žalovaného, ktorá na návrh sťažovateľa so súhlasom okresného súdu pristúpila do konania na strane žalovaného. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru cestnej dopravy, ktorému bolo predmetné uznesenie doručené 19. apríla 1999.

Okresný súd 16. júna 1999, 25. júna 1999 a 6. októbra 1999 urgoval znalca, aby predložil znalecký posudok.

Znalec 22. októbra 1999 okresnému súdu oznámil, že nemôže vyhotoviť znalecký posudok bez nariadenia ohliadky na mieste samom a nariadenia rekonštrukcie dopravnej nehody. Okresný súd uznesením č. k. 6 C 210/98-48 z 28. októbra 1999 nariadil ohliadku na mieste samom na 11. november 1999.

Okresný súd 16. decembra 1999, 18. januára 2000 a 16. februára 2000 (už pod hrozbou uloženia pokuty) opäť urgoval znalca, aby predložil znalecký posudok.

Právny zástupca sťažovateľa 29. februára 2000 žiadal okresný súd o prijatie opatrenia proti znalcovi a žiadal vytýčenie termínu pojednávania.

Okresný súd uznesením č. k. 6 C 210/98-56 z 8. marca 2000 uložil znalcovi poriadkovú pokutu vo výške 2 000 Sk.

Znalec predložil okresnému súdu 13. apríla 2000 znalecký posudok, ktorý bol účastníkom konania spolu s predvolaním na pojednávanie doručený 20. apríla 2000.

Právny zástupca sťažovateľa 26. apríla 2000 žiadal z dôvodu kolízie termínov pojednávania zrušiť vytýčený termín pojednávania (5. máj 2000). Okresný súd upovedomil predvolaných o odročení pojednávania na 12. máj 2000. Právny zástupca sťažovateľa opätovne žiadal 5. mája 2000 o zrušenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie termínov a vytýčenie nového termínu.

Pojednávanie konané 12. mája 2000 sa uskutočnilo v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu. Po oboznámení s dovtedajším priebehom konania a prednese právneho zástupcu žalovaného okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 210/98-121 žalobu zamietol.

Sťažovateľ 11. augusta 2000 napadol vyššie uvedený rozsudok odvolaním a vzniesol námietku predpojatosti proti zákonnej sudkyni.

Okresný súd uznesením zo 14. augusta 2000 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Toto uznesenie napadol sťažovateľ 18. augusta 2000 odvolaním, v ktorom súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Zákonná sudkyňa sa 5. septembra 2000 písomne vyjadrila, že sa v prerokovanej veci necíti byť predpojatá.

Po vykonaní úkonov súvisiacich s predložením odvolaní Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) okresný súd 10. novembra 2000 doručil krajskému súdu:

- rozsudok z 12. mája 2000 (vo veci samej),
- uznesenie zo 14. augusta 2000 (o uložení povinnosti uhradiť súdny poplatok za odvolanie),
- odvolanie sťažovateľa voči vyššie uvedeným rozhodnutiam,
- návrh na rozhodnutie o námietke predpojatosti.

Krajský súd listom z 21. novembra 2000 vrátil okresnému súdu odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a jeho žiadosť o oslobodenie od tejto povinnosti ako predčasne predložené krajskému súdu s tým, aby okresný súd rozhodol o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov a až potom opätovne predložil spis krajskému súdu.

Krajský súd uznesením č. k. 11 Nc 428/2000 z 21. novembra 2000 vyslovil, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z pojednávania a rozhodovania vo veci.

Okresný súd uznesením č. k. 6 C 210/98-150 z 8. januára 2001 zrušil svoje rozhodnutie zo 14. augusta 2000 a priznal sťažovateľovi oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie.

Listom z 9. januára 2001 požiadal právny zástupca sťažovateľa okresný súd o informáciu o stave konania.

Krajský súd na pojednávaní konanom 13. marca 2001 za účasti právnych zástupcov účastníkov uznesením sp. zn. 11 Co 319/01, 11 Co 320/01 zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Uznesenie, ktoré spolu so súdnym spisom došlo na okresný súd 11. mája 2001, bolo účastníkom konania doručené 17. mája 2001.

Okresný súd 17. mája 2001 vyžiadal od príslušného policajného orgánu (ďalej len „polícia“) spis o dopravnej nehode. Po urgovaní predloženia spisu (21. júna 2001) polícia oznámila okresnému súdu, že iný spis, ako mu už predložila, sa u nej nenachádza.

Okresný súd 3. júla 2001 expedoval účastníkom konania a svedkovi predvolanie na pojednávanie stanovené na 24. júl 2001.

Právny zástupca sťažovateľa listom z 11. júla 2001 ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní a žiadal zrušiť termín jeho konania. Okresný súd listom zo 16. júla 2001 upovedomil predvolaných o odročení pojednávania na 14. september 2001.

Pojednávanie konané 14. septembra 2001 za účasti účastníkov a ich právnych zástupcov okresný súd z dôvodu nariadenia doplňujúceho znaleckého dokazovania (v zmysle pokynov krajského súdu) odročil na neurčito. Doplňujúcim uznesením z 12. októbra 2001 uložil okresný súd znalcom ďalšie pokyny na vypracovanie znaleckého posudku.

Okresný súd 19. decembra 2001, ako aj 17. januára 2002 urgoval u znalca predloženie znaleckého posudku.

Okresný súd uznesením č. k. 6 C 210/98-183 z 26. februára 2002 uložil znalcom pokutu vo výške 2 000 Sk.

Okresný súd 3. apríla 2002 opätovne urgoval predloženie posudku.

Právny zástupca sťažovateľa listom z 12. apríla 2002 žiadal predsedu okresného súdu o odstránenie prietáhov v konaní.

Okresný súd uznesením č. k. 6 C 210/98-186 z 15. apríla 2002 uložil znalcovi pokutu vo výške 5 000 Sk, ktorú znalec zaplatil 21. júna 2002.

Okresný súd 29. mája 2002 a opätovne 2. júla 2002 urgoval u znalca predloženie posudku.

Znalec 29. júla 2002 predložil okresnému súdu znalecký posudok č. 57/2002 ako doplnok k znaleckému posudku č. 43/2002. Znalecký posudok bol doručený právnym zástupcom účastníkov konania 6. augusta 2002.

Právny zástupca sťažovateľa 22. augusta 2002 oznámil okresnému súdu, že v čase od 16. do 30. septembra 2002 bude čerpať dovolenku.

Okresný súd 20. septembra 2002 expedoval predvolania na pojednávanie, ktorého termín určil na 11. november 2002 (pričom bral do úvahy predloženie súdneho spisu ústavnému súdu).

Súdny spis sp. zn. 6 C 210/98 bol 25. septembra 2002 doručený ústavnému súdu a okresnému súdu vrátený 16. októbra 2002.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V petite sťažnosti (jej doplnení) sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd „po vykonaní dokazovania a posúdení veci vyniesol toto rozhodnutie:

Okresný súd v Rimavskej Sobote v konaní o náhradu vecnej škody vedenom pod sp. zn. 6 C 210/98 porušil právo navrhovateľa I. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Rimavskej Sobote, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 210/98 konal.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva navrhovateľovi I. K. finančné zadosťučinenie vo výške 20.000,- Sk (slovom Dvadsaťtisíc), ktoré je Okresný súd v Rimavskej Sobote povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia“.

Sťažovateľ zároveň žiadal, aby mu ústavný súd priznal „náhradu trov právneho zastupovania jeho zvoleným právnym zástupcom JUDr. J. K., advokátom, vo výške 7 800,- Sk (za 2 úkony právnej pomoci - prevzatie a príprava veci a vyhotovenie návrhu ústavnej sťažnosti po 3 900,- Sk podľa § 13 ods. 8 vyhl. č. 163/2002 a 100,- Sk režijný paušál) na účet vedený na meno JUDr. J. K., Advokátska kancelária Z.“

Aj keď to okresný súd jednoznačne neuviedol, z obsahu jeho vyššie uvedeného vyjadrenia vyplýva, že konanie zákonnej sudkyne v predmetnej občianskoprávnej veci nepovažuje za konanie vykazujúce znaky zbytočných prietáhov.

Právny zástupca sťažovateľa sa vo vyššie citovanom stanovisku („Doplnenie a vyjadrenie ...“) nestotožňuje s vyjadrením okresného súdu a je toho názoru, „že konanie vo veci 6 C 210/98 ... nesie známky zbytočných prietáhov v konaní spôsobených jednak nečinnosťou súdu voči znalcovi a jednak neefektívnym postupom voči znalcovi“.

Aj napriek viacerým žiadostiam (a sťažnostiam) sťažovateľa o urýchlenie konania k náprave nedošlo.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa

právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01). V týchto veciach ústavný súd totiž prihliada aj na vyššie uvedený účel tohto základného práva (I. ÚS 27/02).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/92 a iné) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom konania na okresnom súde vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 210/98 je rozhodovanie o náhrade vecnej škody spôsobenej dopravnou nehodou.

Občianskoprávna úprava náhrady škody je vykonaná v ustanoveniach IV. časti (Zodpovednosť za škodu ...“) prvej a druhej hlavy zákona č. 40/1964 Zb. - Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Zisťovanie zodpovedného subjektu a jeho miery zavinenia spôsobenej škody, jej rozsahu a eventuálne aj jej peňažného vyjadrenia, najmä keď závisí od znaleckého dokazovania, ktorého výsledky sú rozhodujúcou skutočnosťou ovplyvňujúcou právne závery vo veci rozhodujúceho súdu, považuje ústavný súd za relevantnú príčinu predĺženia priebehu súdneho konania

(pokiaľ súd aktívnym spôsobom aplikoval procesné právne normy regulujúce konanie pred ním a nespôsobil vlastným zavinením predĺžovanie procesu dokazovania).

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom.

Využívanie oprávnení vyplývajúcich z procesnoprávnych noriem (napr. namietanie predpojatosti sudcu, ospravedlňovanie neúčasti na konaní a návrhy na odročenie pojednávania, predkladanie nových návrhov na dokazovanie) môže síce predĺžiť priebeh súdneho konania, no nevyvoláva následok vzniku zbytočných priesťahov v konaní, za ktoré zodpovedá súd.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľom namietaných zbytočných priesťahov spôsobených podľa neho „nečinnosťou súdu voči znalcovi a ... neefektívnym postupom voči znalcovi“, ale aj z hľadiska celkového priebehu súdneho konania.

Ako to z vyššie uvedeného chronologického priebehu súdneho konania zisteného zo súdneho spisu sp. zn. 6 C 210/98 vyplýva, okresný súd po vykonaní prípravných úkonov uskutočnil prvé pojednávanie 5 mesiacov po doručení žaloby (16. marca 1999), na ktorom vypočul účastníkov a nimi navrhovaných svedkov.

Ďalšie pojednávanie (na ktorom vypočul ďalších navrhovaných svedkov a nariadil znalecké dokazovanie) vykonal okresný súd o jeden mesiac neskôr (13. apríla 1999) a vo veci rozhodol v lehote 19 mesiacov od nápadu veci (12. mája 2000).

Predĺženie konania od nariadenia znaleckého dokazovania do rozhodnutia veci bolo spôsobené problémami s vypracovaním znaleckého posudku. Tento mal byť vyhotovený v lehote 60 dní odo dňa doručenia uznesenia o jeho nariadení znalcovi, t. j. do 19. júna 1999. Okresný súd vypracovanie a doručenie znaleckého posudku

písomne urgoval u znalca 16. a 25. júna 1999 a 6. októbra 1999. Na túto urgenciu znalec okresnému súdu 22. októbra 1999 oznámil, že posudok môže vyhotoviť až po nariadení a vykonaní rekonštrukcie dopravnej nehody. Jeho požiadavke okresný súd vyhovel v lehote 1 týždňa, keď uznesením č. k. 6 C 210/98-48 z 28. októbra 1999 nariadil ohliadku na mieste samom. Dňa 16. decembra 1999 okresný súd opätovne urgoval znalca a ďalšie urgencie vykonal v mesačných intervaloch (18. januára 2000 a 16. februára 2000 už pod hrozbou poriadkovej pokuty). Uznesením z 8. marca 2000 uložil okresný súd znalcovi poriadkovú pokutu 2 000 Sk. Znalec predložil znalecký posudok č. 43/2000 okresnému súdu 13. apríla 2000, teda 10 mesiacov po uplynutí súdom určenej 60-dňovej lehoty.

Vyššie uvedené urgovanie znalca, aby vyhotovil znalecký posudok (vrátane hrozby uloženia mu pokuty), a uloženie mu poriadkovej pokuty dokumentuje aktívny prístup okresného súdu v rámci platným právom poskytnutých mu možností na zabezpečenie vykonania významného dôkazu na rozhodnutie posudzovanej veci. Ústavný súd akceptoval tvrdenie okresného súdu, že „neefektívnym a nevhodným by bolo v tomto štádiu konania pribrať iného znalca, ktorý by sa musel oboznámiť s celým spisom, čím by došlo k ďalším prieťahom v konaní“.

Okresný súd vytýčil pojednávanie v termíne necelých 3 týždňov po doručení mu znaleckého posudku (na 5. máj 2000), ktoré odročil na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa. Na pojednávaní konanom 12. mája 2000 okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom, ktorým žalobu zamietol. Od podania žaloby do rozhodnutia uplynulo 19 mesiacov.

V tejto etape súdneho konania ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali kvalifikovať postup okresného súdu ako konanie so zbytočnými prieťahmi.

Sťažovateľ napadol 11. augusta 2000 rozsudok odvolaním a vzniesol námietku zaujatosti proti vo veci konajúcej zákonnej sudkyňi.

Okresný súd uznesením zo 14. augusta 2000 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Na kvalifikovanú žiadosť sťažovateľa o oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie proti vyššie uvedenému uzneseniu okresný súd 8. januára 2001 svoje uznesenie zrušil a sťažovateľovi priznal oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie.

Krajský súd uznesením sp. zn. 11 Nc 428/2000 z 21. novembra 2000 vyslovil, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z pojednávania a rozhodovania vo veci.

O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 319/01, 11 Co 320/01 z 13. marca 2001 (spis s odvolaním mu bol doručený 11. októbra 2000), ktorým vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Uznesenie bolo doručené účastníkom 17. mája 2001.

Následne okresný súd vytýčil pojednávanie na 24. júl 2001, ktoré na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa odročil na 14. september 2001. V tento deň na pojednávaní uznesením uložil znalcovi vypracovať doplnenie znaleckého posudku v zmysle pokynov krajského súdu. Ďalšie uznesenie z 12. októbra 2001 s doplňujúcimi pokynmi na vypracovanie znaleckého posudku bolo znalcovi doručené 16. októbra 2001.

Vypracovanie posudku okresný súd urgoval u znalca písomne 19. decembra 2001 a 17. januára 2002. Uznesením č. k. 6 C 210/98-183 z 26. februára okresný súd uložil znalcovi pokutu 2 000 Sk. Vyhotovenie posudku opätovne urgoval 3. apríla 2002 a 15. apríla 2002 okresný súd uznesením č. k. 6 C 210/98-186 uložil znalcovi ďalšiu pokutu vo výške 5 000 Sk. V dňoch 29. mája 2002 a 2. júla 2002 okresný súd opätovne urgoval vyhotovenie a zaslanie mu znaleckého posudku.

Dňa 29. júla 2002 znalec predložil okresnému súdu znalecký posudok č. 57/2002 ako doplnok k znaleckému posudku č. 43/2000. Doplňujúci znalecký posudok bol doručený právnym zástupcom účastníkov 6. augusta 2002. Pojednávanie vo veci určil okresný súd na 12. november 2002. Dňa 25. septembra 2002 bol súdny spis sp. zn. 6 C 210/98 doručený ústavnému súdu.

Od doručenia súdneho spisu z krajského súdu na okresný súd (11. mája 2001) do termínu expedovania pozvánok na pojednávanie (20. septembra 2002), t. j. za 16 mesiacov, okresný súd zadovažoval (pozri vyššie uvedený chronologický prehľad úkonov zo súdneho spisu) relevantné podklady potrebné na rozhodnutie veci. Významnou mierou dĺžku tohto obdobia ovplyvnilo konanie znalca, ktorý na vypracovanie doplnujúceho znaleckého posudku potreboval 9 mesiacov.

Urgovanie znalca a ukladanie mu poriadkových pokút považuje ústavný súd za relevantný postup okresného súdu v predmetnom konaní. Ani v tejto etape konania nezistil ústavný súd v postupe okresného súdu skutočnosti, ktoré by odôvodňovali taký záver, akého sa dožadoval sťažovateľ v petite svojej sťažnosti, t. j. vyslovenie existencie zbytočných prietáhov v konaní okresného súdu.

Aj keď vo veci ešte nie je právoplatne rozhodnuté a spor trvá už vyše štyroch rokov, podľa názoru ústavného súdu nemožno doterajšiu dĺžku súdneho konania s ohľadom na konkrétne vyššie uvedené okolnosti prípadu a účel práva zaručeného v citovanom článku ústavy považovať za porušenie tohto práva sťažovateľa.

V oboch etapách súdneho konania (do rozhodnutia a po rozhodnutí krajského súdu) okresný súd totiž konal plynule a primerane využíval možnosti dané mu procesnými predpismi. Vzniknutú celkovú dĺžku a priebeh konania negatívne ovplyvnili najmä vyššie uvedené skutočnosti (získovanie adries účastníkov, problémy s doručovaním písomností, vyhotovovanie znaleckého posudku, využívanie procesných oprávnení samotným sťažovateľom), ktoré však nemali za následok priame účinky na stav právnej neistoty sťažovateľa vyplývajúci z prebiehajúceho súdneho konania. Sťažovateľom namietaný postup okresného súdu voči súdnemu znalcovi a z neho vyplývajúce predĺženie doby konania (v prvej etape 10 mesiacov a v druhej etape 9 mesiacov) nepovažuje ústavný súd z už vyššie uvedených dôvodov za také konanie okresného súdu, ktorého dôsledkom by boli zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Okresný súd primerane využil zákonné možnosti, aby

urýchlil podanie znaleckého posudku, čo znemožňuje, aby bola doba vypracovania znaleckého posudku pokladaná za zbytočný priet'ah v konaní.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia práva na konanie bez zbytočných priet'ahov ústavný súd žiadal, aby svojím rozhodnutím okresnému súdu uložil povinnosť vo veci sp. zn. 6 C 210/98 konať a zároveň aby mu priznal proti okresnému súdu zaplataenie 20 000 Sk z titulu primeraného finančného zadosťučinenia.

V zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov. V zmysle odseku 4 citovaného ustanovenia môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Z uvedeného vyplýva, že oba výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že namietané základné právo porušené nebolo, uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní nezaoberal.

K požiadavke sťažovateľa, aby mu boli uhradené trovy konania, ústavný súd uvádza, že v konaní pred ústavným súdom platí podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde zásada, že účastník konania si uhrádza trovy konania zo svojho. Výnimku z tejto zásady upravuje ustanovenie ods. 2 citovanej právnej normy, ktoré umožňuje ústavnému súdu v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože bolo rozhodnuté, že jeho základné právo nebolo porušené, teda nemal vo veci úspech.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2002